

**TAHİR NEJAT GENCAN'IN "TÜRKÇE ÖĞRENİYORUM" ADLI
KİTABININ YABANCILARA TÜRKÇE ÖĞRETİMİ AÇISINDAN
İNCELENMESİ**

**EXAMINATION OF TAHİR NEJAT GENCAN'S BOOK "TÜRKÇE
ÖĞRENİYORUM" IN TERMS OF TEACHING TURKISH AS A
FOREIGN LANGUAGE**

*Hande AYTEN**
*Erhan YEŞİLYURT***

Özet

Ders kitapları, öğretim uygulamalarında yaygın olarak kullanılan materyallerdir. Tarihsel süreçte yabancılara Türkçe öğretmeyi amaçlayan birçok ders kitabı yazılmıştır. Kitapların yazıldıkları döneme göre içeriği, hedef kitlesi ve öğretim yöntemleri farklılık göstermektedir. Bu çalışmanın amacı Tahir Nejat Gencan'ın "Türkçe Öğreniyorum" adlı kitabının yabancılara Türkçe öğretimindeki yerini saptamaktır. Bu çalışmanın evrenini Cumhuriyet döneminde yazılmış olan yabancılara Türkçe dil bilgisi öğretimi kitapları oluşturmaktadır. Çalışmanın örneklemini Tahir Nejat Gencan'ın yazdığı Türkçe Öğreniyorum adlı yabancılara Türkçe öğretimi kitabıdır. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi kullanılmıştır. Araştırma sürecinde çalışma konusuyla ilgili sekiz alt problem belirlenmiştir. Buna göre kitapta 13 metin türü, 26 tema, 12 soru tipi, 14 görsel öge tespit edilmiştir. Temel becerilerden dinleme becerisine yer verilmediği görülmüştür. Kitapta ölçme- değerlendirme için ayrıca bir bölüm verilmemiştir.

Anahtar Kelimeler: Yabancılara Türkçe Öğretimi, Yabancılara Türkçe Öğretim Yöntemleri, Tahir Nejat Gencan.

Abstract

Textbooks are widely used materials in teaching process. In the historical process, many textbooks aiming to teach Turkish to foreigners have been written. The content, target group and teaching methods differed according to the period they were written. The aim of this study is to determine the place of Tahir Nejat Gencan's book "Türkçe Öğreniyorum" in foreign language teaching to foreigners. The universe of this study consists of books on teaching Turkish grammar to foreigners written in the Republican period. The sample of the study is Tahir Nejat Gencan's Turkish Teaching Turkish for Foreigners. The sample was selected by random sampling. In the study,

* Sosyal Bilimler Enstitüsü Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı, Türkçe Eğitimi Yüksek Lisans Öğrencisi Zonguldak/ TÜRKİYE handeayten@hotmail.com

** Dr. Öğ. Üyesi, Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi ABD Zonguldak/ TÜRKİYE erhanyesilyurt@beun.edu.tr

Hande Ayten-Erhan Yeşilyurt
Tahir Nejat Gencan'ın "Türkçe Öğreniyorum" Adlı Kitabının Yabancılara Türkçe Öğretimi Açısından İncelenmesi

document analysis, one of the qualitative research methods, was used. The study was carried out in accordance with nine predetermined sub-problems. According to this, 13 text types, 26 themes, 12 question types and 14 visual elements were determined. It was seen that basic skills were not included in listening skills. There is no chapter in the book for evaluation. The target audience of the book is foreign students.

Keywords: Teaching Turkish As A Foreign Language, Methods In Teaching Turkish To Foreigners, Tahir Nejat Gencan.

GİRİŞ

Bireyler arasındaki etkileşimin en temel aracı dildir. Siyasi, askeri, ekonomik vb. sebeplerden ülkeler arasında ilişkiler artmış ve bunun doğal bir sonucu olarak dil öğretimi yaygınlaşmıştır. Türklerin tarihsel süreçte farklı coğrafyalarda yaşamış olması Türkçenin de farklı kitlelere öğretimini sağlamıştır.

Yabancılara Türkçe öğretimi, Kaşgarlı Mahmut ile başladığı kabul edilen başlı başına bir öğretim alanıdır. Bu alanda Türkçe öğretiminin temel materyalleri sözlükler ve kitaplar olmuştur. Yazılan kitaplarda dönem dönem hedef kitle, kitabın amacına göre değişirken kitaplarda kullanılan dil öğretim yöntemleri de farklılık göstermektedir. Hedef dilin öğretiminde uygulanan yöntemlerin eksik yönleri diğer yöntemler kullanılarak giderilmektedir. Yöntemlerin çeşitlilik göstermesi farklı düzeylerdeki öğrenirler için faydalı olmaktadır. Yine bu duruma bağlı olarak zaman içerisinde farklı materyaller geliştirilmektedir.

Bir dilde farklı alfabelerin kullanılması kitapları ve içeriğini etkilemektedir. Türkler dil öğretimini farklı alfabeler ile gerçekleştirmiştir. 1928'de alfabe değişikliği ile yeni harflere geçilmiştir. Yeni bir sistemle beraber yeni ders kitapları yazılmıştır. Tahsin Banguoğlu, Mustafa Nihat Özön, Kemal Demiray ve Tahir Nejat Gencan gibi isimler gramer kitapları yazarak dilde yapılan yeniliklerin literatürde yer edinmesine öncülük etmişlerdir.

Anadilde Türkçeleşme çabaları devam ederken yenileşme konusuyla ilgili farklı fikirler ve tartışmalar arasında yabancılara Türkçe öğretimi geri planda kalmıştır. Türkçenin yabancı bir dil olarak öğretimi 1960'lardan sonra Kenan Akyüz, Hüseyin Aytaç, M. Agâh Önen, Sermet Sami Uysal, Kaya Can, M. Hengirmen, N. Koç ve Tahir Nejat Gencan gibi yazarların bu alana yönelik yazdıkları kitaplar ile önem kazanmaya başlamıştır.

Tahir Nejat Gencan 1940'lı yıllar ve devamında Türk Dil Kurumu bünyesinde süregelen Türk dili ile ilgili çalışmalarda yer alırken aynı zamanda yabancılara Türkçe öğretimi konusunda gramer kitabı hazırlamıştır. Harf İnkılabı sonrası yeni düzenin benimsenmesi sürecinde Tahir Nejat Gencan

hem anadili öğretimi hem de Türkçenin yabancılara öğretiminde oluşan boşluğu doldurmuş ve o dönemlerde Türk dilinin ihtiyaçlarına cevap veren eserlerle literatüre önemli katkılarda bulunmuştur.

Açık (2011), 1960'lı yıllardan itibaren Almanya ve diğer Avrupa ülkelerine çalışmak amaçlı giden Türklerin sosyal, siyasi ve kültürel değişimlere neden olduğunu ve Türkçenin bu ülkelerde öğrenilmesinin zorunlu hale geldiğini belirtmiştir. Bahsedilen tüm bu toplumsal değişimlerin 60'lı yıllardan itibaren yaşanması, Türkçe Öğreniyorum adlı kitabın ilk basımının 1964 yılında yapılmış olması ve 80'li yıllara doğru yabancılara Türkçe öğretimi alanında kurumsallaşma ihtiyacı hissedilmesi tesadüf değildir. Avrupa'ya giden Türkler kültürlerini de gittikleri yerlere taşımışlardır. Türkiye'ye gelen yabancı uyruklu öğrencilere de Türkçe ile beraber kültür öğretimi sağlanmıştır. Gencan'ın kitabında toplumsal kültür öğelerine sıkça yer verilmesi bu durumla bağlantılıdır. Gencan, 1940'lı yıllarda Türkçeleşme hareketlerine öncülük etmekle kalmamış aynı zamanda Türkçenin yabancılara öğretiminde 1960 ve 1980'li yıllar arasında bir köprü görevi üstlenmiştir.

Yabancılara Türkçe öğretiminde yararlanılan eserlerin incelenmesi o dönemlerde dile yaklaşım şeklinin ve eserde yer alan dil öğretim yöntemlerinin ortaya koyulmasını sağlamaktadır. Araştırmacı tarafından yapılan literatür taramasında Tahir Nejat Gencan'ın yazdığı Türkçe Öğreniyorum adlı kitaba dair ayrıntılı bir inceleme çalışması yapılmadığı tespit edilmiştir. Bu araştırma, Cumhuriyet döneminde yabancılara Türkçe öğretimini alanında yapılan çalışmalara ışık tutması açısından önem taşımaktadır.

Problem Cümlesi

Çalışmada, “Tahir Nejat Gencan'a ait Türkçe Öğreniyorum adlı kitabın yabancılara Türkçe öğretimi açısından durumu nedir?” sorusuna cevap aranmıştır. Bu soruya daha ayrıntılı cevap verebilmek için aşağıdaki alt problemler belirlenmiştir:

1. Türkçe Öğreniyorum adlı kitapta dil bilgisi işlenişi nasıldır?
2. Türkçe Öğreniyorum adlı kitapta yer alan metin türleri ve temalar nelerdir?
3. Türkçe Öğreniyorum adlı kitapta metin altı soruların yeri nedir?
4. Türkçe Öğreniyorum adlı kitapta kullanılan görseller hangi niteliktedir?
5. Türkçe Öğreniyorum adlı kitapta dil becerilerinin öğretimi nasıldır?
6. Türkçe Öğreniyorum adlı kitapta kültürel unsurlar nelerdir?

Hande Ayten-Erhan Yeşilyurt
Tahir Nejat Gencan'ın "Türkçe Öğreniyorum" Adlı Kitabının Yabancılara Türkçe Öğretimi Açısından İncelenmesi

7. Türkçe Öğreniyorum adlı kitapta ölçme ve değerlendirmeye yer verilmiş midir?

8. Türkçe Öğreniyorum adlı kitabın hedef kitlesi kimdir?

Yabancılara Türkçe Öğretiminin Tarihsel Süreci

Yabancılara Türkçe öğretiminin kesin tarihi bilinmemektedir. Bununla beraber Tuna (1990, s. 57), Sümercede Türkçe kelimeler kullandığına değinmiştir. Orta Asya coğrafyasında ise İnayet, (2008, s. 294), Türk dilinden Çinceye geçen kelimelerin olduğunu belirtmiştir. Türklerin atlı göçebe yaşam tarzını benimsemesi kurumsal bir öğretimi de geciktirmiştir. Bu dönemle ilgili kesin bilgilerden söz edilmemektedir. Bununla beraber yabancılara Türkçe öğretimi, Dîvânu Lugâti't-Türk ile başlar.

“Orhun Yazıtları'ndan sonra yazılı kaynaklara dayalı Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminin izleri sürüldüğünde karşımıza ilk olarak Dîvânu Lugâti't- Türk çıkmaktadır. Literatürdeki kaynaklara bakıldığında yabancı dil olarak Türkçe öğretiminin tarihî başlangıcının Dîvânu Lugâti't-Türk olduğunda birlik sağlanmış görünmektedir” (Şen vd., 2019, s. 3). Yabancılara Türkçe öğretimi tarihinde hazırlanmış belli başlı kitapları şu şekilde sıralamak mümkündür:

- Dîvân-u Lügâti't- Türk
- Muhakemetü'l Lügateyn
- Codex Cumanicus
- Kitâbü'l-İdrak li-Lisâni'l- Etrâk
- Kitâb-ı Mecmû-ı Tercümân-ı Türkî ve Acemî ve Mungâlî
- Et-Tuhfetü'z-Zekiyye fi'l-Lügati't-Türkiyye
- Bülgatü'l-Müştâk fi Lûgati't- Türk ve'l Kıfçak
- El- Kavânînu'l- Külliye li-Zabti'l-Lügati't-Türkiyye
- Ed-Dürretü'l-Mudiyye fi'l-Lügati't-Türkiyye
- Hilyetü'l-İnsâ ve Heybetü'l Lisân

Yabancılara Türkçe Öğretiminde İlkeler

Yabancı dil öğretim ilkeleri sağlıklı bir öğretimin gerçekleştirilmesi, içeriğin düzenlenmesi, etkinliklerin uygulanması ve bu etkinliklerin değerlendirilmesi için belirlenen temel kurallardır. “Yabancılara Türkçe öğretiminde kullanılan etkinlikler kendi başlarına öğretimin gerçekleşmesi için yeterli olamamaktadır. Öğrenme öğretme ortamında dil öğretiminin başarıya ulaşması için bazı temel ilkelere ihtiyaç vardır” (Yeşilyurt, 2015, s. 8).

Yabancılara Türkçe öğretiminde genel ilkeler şu şekilde sıralanabilir:

- 1-Öğretime dinleme ve konuşma becerilerini geliştirme ile başlanması,
- 2-Öğrencilerin temel cümle kalıplarını öğrenmesinin ve ezberlenmesinin sağlanması,
- 3-Kullanılan dilin öğretilmesi,
- 4-Öğrencilerin yeni dil alışkanlıkları sağlaması
- 5-Öğrenilen dilin seslerini en iyi şekilde çıkarmalarının öğretilmesi,
- 6-Amaç dil ile ana dil arasında sorun olan ses ve yapıların öğretilmesi,
- 7-Öğretim materyallerinin kolaydan zora doğru sıralanıp sunulması,
- 8-Yeni cümle kalıplarının bilinen sözcüklerle öğretilmesi,
- 9-Öğrencilere öğrendiklerini kullanma olanağının tanınması,
- 10-Yeni bir yapıyı sunmadan önce örnekler verilmesi,
- 11-Başlangıç düzeyinde öğrenci hatalarının hemen anında düzeltilmesi,
- 12-Bir seferde tek bir sorunla uğraşılması,
- 13-Amaç dilin o dili ana dili olarak konuşan kişilerin konuştuğu gibi öğretilmesi,
- 14-Öğretilen dilin kültürünün de öğretilmeye çalışılması,
- 15-Sınıf içi bireysel farklılıkların dikkate alınması,
- 16-Öğrencilerin sınıfta daha çok konuşma yapmalarına olanak sağlanması,
- 17-Bütün bilinenlerin öğretilmeye çalışılmaması,
- 18-Öğrencilere sorumluluk verilmesi; öğrencilerin bireysel çalışmalar için yönlendirilmesi. Bu çalışmaların öğrencilerin farklı yönelişlerine cevap verecek nitelikte olmasına dikkat edilmesi,
- 19-Dersi planlarken derse çeşitlilik getirmeye dikkat edilmesi,
- 20-Öğrenci başarısını ölçerken sadece öğretilenlerden sorulması (Demirel, 2007, s. 32).

YÖNTEM

Araştırma Modeli

Bilimsel çalışmalar, en genel anlamda nitel ve nicel olarak gruplandırılmaktadır. Bu araştırma nitel verilere dayanan betimsel bir çalışmadır.

Hande Ayten-Erhan Yeşilyurt
Tahir Nejat Gencan'ın "Türkçe Öğreniyorum" Adlı Kitabının Yabancılara Türkçe Öğretimi Açısından İncelenmesi

Bu araştırmada doküman incelemesi kullanılmıştır. "Doküman incelemesi, araştırılması hedeflenen olgu veya olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsar. Nitel araştırmada doküman incelemesi tek başına bir veri toplama yöntemi olabileceği gibi diğer veri toplama yöntemleri ile birlikte de kullanılabilir" (Yıldırım ve Şimşek, 2013, s. 95).

Evren ve Örneklem

Bu çalışmanın evreni Cumhuriyet döneminde yazılmış olan yabancılara Türkçe dil bilgisi öğretimi kitaplarıdır. Çalışmanın örnekleme Tahir Nejat Gencan'ın yazdığı *Türkçe Öğreniyorum* adlı yabancılara Türkçe öğretimi kitabıdır.

Verilerin Toplanması

Çalışmada birincil veri kaynağı kullanılmıştır. Karasar, (2017, s. 176) araştırmada genel kuralın, birincil veri kaynaklarını kullanmak olduğunu belirtmiştir. Konuyu oluşturan Tahir Nejat Gencan'ın Türkçe Öğreniyorum adlı kitabı sahaftan temin edilmiştir. Araştırma sürecince üç farklı basım dikkate alınmıştır. Yazarın aynı kitabının farklı basımlarındaki farklılıklar çalışmanın kapsamına girmediğinden 1976 tarihli kitap esas alınmıştır. Araştırmanın konusuna uygun şekilde incelenecek her unsur dil bilgisi, metin türleri, temalar, metin altı sorular, görsel unsurlar, dil becerileri, kültürel unsurlar, hedef kitle, ölçme ve değerlendirme olarak başlıklandırılmıştır.

Veri Analizi

Dil bilgisi başlığında metinlerde yer alan dil bilgisi konuları tespit edilmiştir. İnceleme sürecinde yazarın kitabın sonunda vermiş olduğu konu başlıkları ve metinler arasındaki ilgi değerlendirilmiştir. Metinler yazarlarına göre edebi ve üretilmiş metin olmaları bakımından ele alınmıştır. Bu yöntem seçilirken kitap yazarı tarafından hazırlanan metinlerin fazla olması etkili olmuştur. Kitabı hazırlayan yazar tarafından verilen metinler üretilmiş metinler olarak kabul edilmiştir. Yazarın hazırladığı metinlerin hiçbir türün özelliğini yansıtmadığı sadece işlenecek konuya hazırlık olması açısından dağınık cümleler topluluğu oluşturduğu durumlarda metin türü öğretici metinler olarak kabul edilmiştir. Türk veya dünya edebiyatından herhangi bir yazara ait olan metinler ise edebi metinler olarak verilmiştir.

Metin türlerinin sınıflandırılmasında ise sözlü ve yazılı anlatım ana başlıkları altında sanatsal veya öğretici metin olmaları dikkate alınmıştır. Metinlerin temaları tespit edilirken öncelikli olarak Avrupa Ortak Dil Çerçevesi'nde (2001, s. 51) verilen temalar (şahsi kimlik, evin çevresi ve evdeki çevre, günlük yaşam, boş zaman, eğlence, gezi, diğer kişilerle olan ilişkiler, sağlık ve vücut bakımı, eğitim, alışveriş, yiyecek ve içecek, hizmetler, mekânlar, dil, hava durumu) esas alınmıştır. Avrupa Ortak Dil Çerçevesi'nde yer almayan temalar ise ait oldukları metne göre araştırmacı

tarafından belirlenmiştir. Metin altı soru tarzları belirlenirken ayrıca bir ölçüt kullanılmamış, kitapta var olan soru tarzlarını kapsayan bir genel çerçeve oluşturulmuştur. Böylece metinlerin hangi alt başlığında ne tür soruların verildiği daha açıkça ortaya konmuştur. Hedef kültüre ait unsurlar tasnif edilirken incelenen kitabın içerdiği kültürel öğeler (dil, din, edebiyat, ahlak, tarih, gelenek-görenek, hukuk, sanat, şehircilik ve mimari, spor, eğlence, eğitim, yemek, giyim, vatan, folklor, ekonomi) esas alınmıştır (Yeşilyurt, 2015, s. 51).

Bulgular Ve Yorum

Belirtilen alt problemlere ilişkin bulgular aşağıdaki gibidir:

Türkçe Öğreniyorum Adlı Kitabın Dil Bilgisi Öğretimine Yönelik Bulguları

Tablo 1: “Dilbilgisi” Bölümündeki Dil Bilgisi Konuları

1.Alfabe	36. Yansımalarından Türemiş İsimler
2.Büyük Harflerin Kullanım Alanları	37. Bileştirme
3.Harf Çeşitleri	38. Bileşik İsimler
4.Hece	39. Zamir
5.Ulama	40. Şahıs Zamirleri
6.Seslilerin Bölümleri	41. Şahıs Zamirlerinin Çekimi
7.Büyük Ses Uyumu	42. İsim Takımlarında Şahıs Zamirleri
8.Eklerde Uyum	43. “Kendi” Şahıs Zamiri
9.Küçük Ses Uyumu	44. İşaret Zamirleri
10.Kaynaştırma	45. “Yer” Anımlı İşaret Zamirleri
11.Sessiz Harflerle İlgili Kurallar	46. “Tarz” Anımlı İşaret Zamirleri
12.Süreksiz Sert Harflerin Yumuşaması	47. Belgisiz Zamirler
13.Sözcük Çeşitleri	48. Soru Zamirleri
14.İsim	49. İlgi Zamiri
15.İsmin Halleri	50. Fiil
16. Sıfat	51. Mastar
17. Tamlamalar	52. Fiillerde Zaman
18.İsim Tamlaması	53. Kip
19.İsim Takımlarında Araya Kelime Girmesi	54. Fiillerde Olumsuzluk
20.Zincirleme Tamlama	55. Fiillerde Soru
21.İsim Takımlarının Çekimi	56. Ek-Fiil
22.Sıfat Takımları	57. Ek-Fiilin Kullanılışı
23.Sıfatların İsimleşmesi	58. Ek-Fiillerde Olumsuzluk
24.Sözcüklerin Yapıları	59. Soru
25. Türetme	60. Fiil Kiplerinde Anlam Kayması
26.–ci Ekiyle Türemiş Sıfatlar	61. Fiilimsiler
27. –li Ekiyle Türemiş Sıfatlar	62. Zarf
	63. Edat
	64. Bağlaç
	65. Ünlem

28. –siz Ekiyle Türemiş Sıfatlar	66. Cümle
29. –lik Ekiyle Türemiş İsimler, Sıfatlar	67. Tümleçler
30. –ce Ekiyle Türemiş Sözcükler	68. Özne İle Yüklemin Uygunluğu
31. –de Ekiyle Türemiş Sıfatlar	69. Dizilişlerine Göre Cümleler
32. –me Ekiyle Türemiş İsimler	70. Kurallı Cümleler
33. –iş Ekiyle Türemiş İsimler	71. Diğer Ekler
34. –en Ekiyle Türemiş Sıfatlar	
35. –ici Ekiyle Türemiş Türemiş Sıfatlar	

Kitabın birinci kısmında toplam 63 metin verilmiştir. İstisnalar (1, 2, 3, 4. metinler) bulunmakla birlikte her metnin altında Konuşturmalar, Dil Bilgisi ve Alıştırımlar başlıkları açılmıştır. Başlıklara göre temel beceriler verilip dil bilgisi öğretimi yapılmıştır. Akabinde ölçme-değerlendirme uygulanmıştır. İkinci kısımda edebiyatımızdan örnek metinler verilmiştir. Her metnin altında o metinde geçen deyimler ve kelimeler verilmiştir. Üçüncü kısımda dil bilgisi konuları numaralandırılarak özetlenmiştir. Bu kısımda ayrıca ilgili konu başlığı altında bir fiil çekimi tablosu bulunmaktadır. Gençan'ın dil bilgisi notlarını kitabın sonunda ayrıca vermiş olması kitabı daha düzenli ve sistemli hale getirmiştir.

Öğretim sürecinde konuyla ilgili tanım/ açıklama yapılmış ardından örnek verilmiştir. Konu işlenirken yer yer diğer konulardan kural açıklamaları yapılmıştır. Yazar, örnek verdikten sonra öğrenciden örnek vermesini istemiştir. Örnek verilmesi istenirken yönlendirmeler yapılmıştır. Bu açıdan kitap, öğretmen kılavuz kitabı özellikleri de taşımaktadır.

Kitabın sonuna doğru konu tekrarları yapılarak pekiştirme sağlanmıştır. Ayrıca dil bilgisi öğretimi içerisinde noktalama ve imlâ kuralları üzerinde durulmuştur. Kitabın genelinde konular birbiri ile ilişkilendirilerek işlenmiş fakat bu ilişkilendirme yapılırken basitten zora ve bilinenden bilinmeyene gitme ilkeleri göz ardı edilmiştir. Öğrenilmesi nispeten kolay sayılabilecek bir konu verilirken konuyla alakalı daha zor konulardan ayrıntılar da verilmiştir. Kitaptan faydalanmak isteyen bir öğrencinin hazırbulunmuşluk seviyesi yüksek olmalıdır. Yazarın böyle bir yöntem izlemesi İstanbul Üniversitesi Yabancı Diller Okulu bünyesinde Türkçe dersleri vermesiyle açıklanabilir. Kitap üzerinde bir açıklama verilmemiştir fakat kitabın üniversite öğrencileri için yazıldığı düşünülmektedir.

Kitabın geneline bakıldığında dil bilgisi konuları verilen metinler aracılığı ile kitabın tamamına dağıtılmış olup konular bir başlık altında işlenmemiştir. Dil bilgisinde kural öğrenme ön plana çıkmıştır. Metinlerdeki gramer kalıplarına öncelik verilmiştir.

Türkçe Öğreniyorum Adlı Kitaptaki Metin Türleri ve Temalara Yönelik Bulgular

Tablo 2: Metin Türleri ve Temalar

Metin Adı	Metnin Kaynağı	Metin Türü	Tema
Okuyorum Yazıyorum	Üretilmiş	Öğretici	Nesneler
Lokantada	Üretilmiş	Öğretici (Anı)	Yiyecek-İçecek
Şehirde Gezinti	Üretilmiş	Öğretici (Anı)	Yolculuk
Alışverişte	Üretilmiş	Sanatsal (Hikâye)	Alışveriş
Harfler Sayılar	Üretilmiş	Öğretici	Eğitim
Türkçe Öğreniyorum	Üretilmiş	Öğretici	Yabancı Dil
Yurt Sevgisi	Üretilmiş	Öğretici	Milli Kimlik
Okumak İçin	Üretilmiş	Öğretici	Eğitim
Yeryüzü- Dünya	Üretilmiş	Öğretici	Doğa
İklimler	Üretilmiş	Öğretici	Doğa
Bir Sabah	Üretilmiş	Öğretici (Anı)	Günlük Yaşam
Aile	Üretilmiş	Öğretici	Ev, Aile ve Çevre
Hiç!	Üretilmiş	Öğretici (Fıkra)	İnsanlarla İlişkiler
Saat Kaç?	Üretilmiş	Öğretici	Günlük Yaşam
Dershanemiz	Üretilmiş	Öğretici	Yerler, Mekânlar
Nerelisiniz?	Üretilmiş	Öğretici	Kişisel Kimlik
Türk Parası	Üretilmiş	Öğretici	Alışveriş
İnsan Başı	Üretilmiş	Öğretici	Sağlık ve Vücut Bakımı
İnsan Gövdesi	Üretilmiş	Öğretici	Sağlık ve Vücut Bakımı
Bir Anı (Hatıra)	Üretilmiş	Sanatsal (Anı)	Boş Zaman, Eğlence
Yirmi Dört Saatim	Üretilmiş	Öğretici (Deneme)	Günlük Yaşam
Yıl (Sene)	Üretilmiş	Öğretici	Hava Durumu
İçmek	Üretilmiş	Öğretici (Sohbet)	Yiyecek-İçecek
Giydiklerimiz	Üretilmiş	Öğretici (Deneme)	Hava Durumu
Üniversitenin Açılışı	Üretilmiş	Öğretici (Anı)	Eğitim

Hande Ayten-Erhan Yeşilyurt
Tahir Nejat Gençan'ın “Türkçe Öğreniyorum” Adlı Kitabının Yabancılara Türkçe Öğretimi Açısından İncelenmesi

Kolay Öğrenme Yolları	Üretilmiş	Öğretici (Deneme)	Eğitim
Nasrettin Hoca	Üretilmiş	Öğretici (Fıkra)	İnsanlarla İlişkiler
Camiler	Üretilmiş	Öğretici (Anı)	Yerler, Mekânlar
Pastör 1	Üretilmiş	Öğretici (Hikâye)	Bilim
Pastör 2	Üretilmiş	Öğretici (Hikâye)	Bilim
Pastör 3	Üretilmiş	Öğretici (Hikâye)	Bilim
İlim	Üretilmiş	Öğretici (Deneme)	Eğitim
Bursa	Üretilmiş	Öğretici (Tanıtım)	Yerler, Mekânlar
Atatürk 1 Mustafa Kemal	Üretilmiş	Öğretici (Biyografi)	Tarihte Önemli Kişiler
Atatürk 2 Gazi Mustafa Kemal	Üretilmiş	Öğretici (Biyografi)	Tarihte Önemli Kişiler
Atatürk 3	Üretilmiş	Öğretici (Biyografi)	Tarihte Önemli Kişiler
İbn-i Sina (Ebu Ali)	Edebi	S. Anlatım (Konferans)	Tarihte Önemli Kişiler
Dil	Üretilmiş	Öğretici (Sohbet)	İletişim
Ayasofya	Üretilmiş	Öğretici (Tanıtım)	Yerler, Mekânlar
Yeryüzünün Yedi Tansığı (Acaib- i Seb'a- i Âlem)	Üretilmiş	Öğretici (Deneme)	Yerler, Mekânlar
Devenin Başı	Edebi	Sanatsal (Şiir)	Adalet
Müzeler	Üretilmiş	Öğretici (Gezi Yazısı)	Yerler, Mekânlar
Boğaziçi (İstanbul Boğazı)	Üretilmiş	Öğretici (Tanıtım)	Yerler, Mekânlar
Bangkok	Edebi	Öğretici (Gezi Yazısı)	Yerler, Mekânlar
Emek	Üretilmiş	Öğretici (Deneme)	Çalışkanlık
Bir Çeşmenin Hikâyesi	Üretilmiş	Sanatsal (Hikâye)	Yerler, Mekânlar
Soru	Üretilmiş	Öğretici	Yabancı Dil
Horoz'la İnci	Edebi	Sanatsal (Fabl)	Eğitim
Yer Çekimi	Üretilmiş	Öğretici (Hikâye)	Bilim
Atasözleri 1	Üretilmiş	Öğretici	Türk Kültürü

Koca Sinan (Mimar Sinan)	Üretilmiş	Öğretici (Biyografi)	Tarihte Önemli Kişiler
Tevekkül	Edebi	Sanatsal (Şiir)	Çalışkanlık
Herkesin İçtiği Su	Edebi	Sanatsal (Hikâye)	Sosyal Düzen
Atasözleri 2	Üretilmiş	Öğretici	Türk Kültürü
Atasözleri 3	Üretilmiş	Öğretici	Türk Kültürü
Çölde Hayat 1	Edebi	Öğretici (Anı)	Farklı Kültürler
Çölde Hayat 2	Edebi	Öğretici (Anı)	Farklı Kültürler
Bora İle Güneş	Edebi	Sanatsal (Şiir)	İnsanlarla İlişkiler
San Francisco	Edebi	Öğretici (Köşe Yazısı)	Yerler, Mekânlar
Atatürk Diyor Ki	Edebi	Öğretici (Söylev)	Çalışkanlık
Cemiyet ve Ailedeki Rolü	Edebi	S. Anlatım (Konferans)	Kadın Hakları
Tarihimizden Hikâyeler 1 Öğretmene Saygı	Edebi	Sanatsal (Hikâye)	Saygı
Tarihimizden Hikâyeler 2 Yavuz'la Bilgin	Edebi	Sanatsal (Hikâye)	Saygı

İnceleme sonucunda yöntem bölümünde belirtilen ölçütler doğrultusunda kitapta 14 edebi, 49 üretilmiş metin tespit edilmiştir. 49 metin kitabın yazarı tarafından hazırlanmıştır. Kalan 14 metin ise farklı yazarlardan alınan metinlerdir.

İçeriklerine bakıldığında 10 sanatsal, 3 sözlü anlatıma dayalı ve 50 adet öğretici metin bulunmaktadır. Sözlü anlatıma dayalı metinler konferans ve söylev metinleridir. Sanatsal metinlerde 5 hikâye, 3 şiir, 1 fabl ve 1 anı tespit edilmiştir. Toplam 50 öğretici metinden 19'u herhangi bir metin türünün özellikleri barındırmamaktadır. Bu metinler yazar tarafından konu öğretimi için hazırlanmış metinlerdir. Kalan 31 metinde ise 6 deneme, 7 anı, 4 hikâye, 4 biyografi, 3 tanıtım yazısı, 2 gezi yazısı, 2 sohbet, 2 mizahi fıkra ve 1 köşe yazısı bulunmaktadır.

Kitapta sanatsal metinlerden hikâye türünün ve öğretici metinlerden ise anı ile deneme türünün nispeten daha fazla kullanılması yazarın daha anlaşılır ve basit cümleler içeren metinler kullanması ile açıklanabilir. Kitapta metinler anlaşılması kolay olandan zora doğru ilerlemektedir. Yazar kitabın başlarında daha fazla sayıda ve kısa sayılabilecek deneme/hikâye/ anı türünde metinler kullanmıştır. Kitapta toplam 13 metin türü tespit edilmiştir. Bu 13 metin türünün kitap içindeki oranı metnin kaynağına göre şöyledir:

Kitapta toplam 9 hikâye türünden 6, 8 anı türünden 6, 2 gezi yazısından 1 metnin ve deneme, sohbet, tanıtım, biyografi, mizahi fıkra türlerindeki metinlerin tamamının yazarı aynı zamanda kitabın yazarıdır. Kitapta toplam 9 hikâye türünden 3, 8 anı türünden 2, 2 gezi yazısından 1 metnin ve fabl, şiir, köşe yazısı, söylev metinlerinin tamamı farklı yazarlara aittir.

Öğretici ve sanatsal metin olmalarına göre ise hikâyelerin 4'ü öğretici ve 5'i sanatsaldır. Anı türünün 7'si öğretici ve 1'i sanatsaldır. Fabl ve şiir türünde metinlerin tamamı sanatsaldır. Deneme, sohbet, tanıtım yazısı, gezi yazısı, biyografi, köşe yazısı ve mizahi fıkra türündeki metinlerin tamamı öğretici metinlerdir.

Toplam 63 metinde 13 metin türünün kullanılması ve en fazla kullanılan türün hikâye olması, yazarın anlaşılabilirliği yüksek metinler üzerinden öğretim yapmayı tercih ettiğini göstermektedir.

En fazla kullanılan metin türü hikâye; en az kullanılan fabl, söylev ve köşe yazısıdır. Üretilmiş metinlerin nispeten fazla olması yazarın öğretmenlik deneyimi ile açıklanabilir. Tahir Nejat Gencan hazırladığı bu kitapta metinleri öğreteceği konuya göre seçmiştir. 50 öğretici metin türünden 19'unun herhangi bir metin türü özelliği taşıması bu fikri desteklemektedir. Yazar içeriğe ve içeriğin dil becerilerini desteklemesine önem vermiştir. Metinlerde yer yer dil bilgisi kuralları dahi verilmiştir.

Kitapta toplam 63 metinde 26 tema kullanılması yazarın tema çeşitliliğine önem verdiğini göstermektedir.

Kitaptaki metinlerin tamamına bakıldığında nesnelere, yolculuk, millî kimlik, ev-aile ve çevre, kişisel kimlik, boş zaman-eğlence, iletişim, adalet, sosyal düzen ve kadın hakları temaları birer kez kullanılmıştır. Yiyecek-içecek, alışveriş, yabancı dil, doğa, sağlık ve vücut bakımı, hava durumu, farklı kültürler ile saygı temaları ikişer kez tekrar edilmiştir. Günlük yaşam, insanlarla ilişkiler, çalışkanlık ve Türk kültürü temaları üçer kez tekrar edilmiştir. Bilim teması 4 kez ve eğitim teması 6 kez tekrar ederken tarihte önemli kişiler teması 5 kez tekrar etmiştir. 10 kez tekrar edilerek en fazla kullanılan tema yerler, mekânlar teması olmuştur.

Tespit edilen temalar arasında metinlerde en sık kullanılan yerler, mekânlar teması olmuştur. Temalar arasından en fazla yerler, mekânlar temasının kullanılması ve kültür aktarımında şehircilik alt ögesinin diğer alt ögelere göre daha fazla yer bulmasından yola çıkılarak Tahir Nejat Gencan'ın öğretim sürecinde tarih ve mimariye ayrıca önem verdiği söylenebilir. Bununla birlikte tarihte önemli kişiler, bilim, eğitim ve doğa temalarının nispeten daha fazla tekrar etmesi metinlerde genel kültüre dayalı bilgiler verildiğini de göstermektedir. Yazar sadece dil bilgisi ve temel becerilerin öğretimi ile sınırlı kalmamış aynı zamanda farklı temalarda gerek Türk kültürü gerekse evrensel kültür hakkında bilgiler vermiştir. Yazar bu temaları

işlerken somuttan soyuta ilkesini gözetmiştir. İlk örnekler daha ziyade kişinin yakın çevresinde görebileceği örneklerdir.

Türkçe Öğreniyorum Adlı Kitapta Metin Altı Sorulara Yönelik Bulgular

Metin altı soruları, metinle ilgili etkinliklerin tamamına dağıtılmıştır. Konuşturmalar, Dil Bilgisi ve Alıştırmalar başlıklarında metinle ilgili sorular sorulmuştur. Soru tarzlarına bakıldığında kitapta 12 soru/etkinlik tipi tespit edilmiştir. Bu soru tiplerinin kullanıldığı metin sıklığı aşağıdaki tabloda belirtilmiştir:

Tablo 3: Soru Tiplerinin Kullanım Sıklığı

Sorular	Kullanım Sıklığı
T1	7 metin
T2	41 metin
T3	57 metin
T4	24 metin
T5	1 metin
T6	3 metin
T7	13 metin
T8	13 metin
T9	7 metin
T10	11 metin
T11	1 metin
T12	1 metin

Yukarıdaki tabloya göre T1 maddesi yedi, T2 maddesi kırk bir, T3 maddesi elli yedi, T4 maddesi yirmi dört, T5 maddesi bir, T6 maddesi üç, T7 maddesi on üç, T8 maddesi on üç, T9 maddesi yedi, T10 maddesi on bir, T11 maddesi bir ve T12 maddesi bir metinde kullanılmıştır. Kitapta en fazla kullanılan soru tipi T3 (Kısa cevaplı soru-konuşma) olmuştur. T5 (örnek verme-konuşma), T11 (çeviri) ve T12 (metin yazdırma) en az kullanılan soru tipleri olmuştur. Kısa cevaplı sorulara fazla yerilmesi işlenen dil bilgisi yapılarının ön planda tutulması şeklinde yorumlanabilir. Kitapta konuşma becerisi ağırlıktadır. Konuşma becerisinin temeli olarak da dil bilgisi yapılarının öğretimi etkinlikler boyunca sürmüştür.

Türkçe Öğreniyorum Adlı Kitapta Görsel Unsurlara Yönelik Bulgular

Tablo 4: Kitapta Yer Alan Görsel Unsurlar

Metin Adı	Görsel Türü	Görsel Sayısı
Okuyorum Yazıyorum	Fotoğraf	1
Lokantada	Fotoğraf	1
Şehirde Gezinti	Fotoğraf	1
Alışverişte	Fotoğraf	1

Hande Ayten-Erhan Yeşilyurt
Tahir Nejat Gencan'ın "Türkçe Öğreniyorum" Adlı Kitabının Yabancılara Türkçe Öğretimi Açısından İncelenmesi

Nasrettin Hoca	Resim	1
Camiler	Fotoğraf	2
Pastör 3	Resim	1
Atatürk 2	Fotoğraf	2
Atatürk 3	Fotoğraf	1
Ayasofya	Fotoğraf	1
Boğaziçi	Fotoğraf	1
Koca Sinan (Mimar Sinan)	Fotoğraf	1

Kitapta on iki fotoğraf ve iki resim olmak üzere toplam on dört adet görsel tespit edilmiştir. Görsellerin tamamı siyah-beyaz renklidir. Verilen görsellerin, metinlerin konusuna uygun seçildiği fakat hayal gücüne hitap edecek metinler olmadığı gözlemlenmiştir. Yine de kitabın yazıldığı 1960'lı yılların materyal tasarım anlayışı düşünüldüğünde bu durum doğal karşılanmıştır.

Türkçe Öğreniyorum Adlı Kitapta Dil Becerilerine Yönelik Bulgular

Araştırmada dil becerilerine eşit oranda yer verilmediği gözlemlenmiştir. Kitapta dinleme becerisiyle ilgili bir bulguya rastlanmamıştır. Yazma becerisi ise paragraf yazma ile sınırlı kalmıştır.

Kitap, okuma ve konuşma becerilerine ağırlık vermektedir. Konu işlenişinde 71 dil bilgisi konusu, 63 metin içinde işlenmiştir. Metinler okunması açısından kolaydan zora doğru ilerlemektedir. Ayrıca "20. Yüzyıl Türk Edebiyatından Örnekler" kısmında sadece okumaya yönelik 10 metin daha verilmiştir. Her metnin altında önce "Konuşmalar" başlığı açılarak konuşma becerisi ön planda tutulmuştur. Kitap bu bağlamda bireylerin gündelik iletişimine yöneliktir.

Yabancı bir dilin öğrenilmesindeki temel amaç iletişim kurmaktır ve Tahir Nejat Gencan, dil bilgisi konuları üzerinden konuşma becerisine ayrı bir önem vermiştir. Yazma ve dinleme becerilerinin arka planda kalması bu durumu daha anlaşılır kılmaktadır. Dinleme becerisine yer verilmemesi ise söz konusu kitabın bir öğretmen kılavuz kitabı niteliği taşıması ile açıklanabilir. Dinleme becerisi yüz yüze iletişim gerektirmektedir. Sınıf içi etkinliklerle dinleme becerisinin geliştirilmesi, kitabın hazırlandığı dönemin materyal tasarım olanakları düşünüldüğünde daha pratiktir.

Gelişen teknoloji ile beraber yabancı dil öğretim kitapları etkileşimli cd, ses kayıtları vb. çeşitli teknolojik ekler içermektedir. 1970'li yıllarda bu olanaklar bulunmadığından birebir iletişim ile beceriler geliştirilmiştir. Tahir Nejat Gencan'ın her metinden sonra vermiş olduğu "Konuşmalar" başlığında öğrencilere konuyla ilgili kişisel, toplumsal ve kültürel sorular sorması bu durumun sonucudur.

Türkçe Öğreniyorum Adlı Kitapta Kültürel Unsurlara Yönelik Bulgular

Tablo 5: Kitapta Yer Alan Kültürel Unsurlar

Deyimler
Saygı Göstermek, Vatanın Yükselmesi, Can Vermek, Meydana Getirmek, Sonucu Doğmak, Tan Yeri Ağarmak, Aileden Sayılmak, Aile Ocağı, Kardeş Saymak, Savaşların Kalkması, Dünyanın Cennete Dönmesi, Söze Başlamak, (Başkentte) Oturmak, Yol Aramak, Usul Bulmak, Para Bastırmak, Değer Bıçmek, Sıfıra Düşmek, Değer Kaldırmak, Para Bozmak, İşe Yaramak, (Etraf) Kararmak, Gözünde Canlanmak, Gün Doğmak, Derse Girmek, Ant İçmek, Havanın Bozması, Yağmur Boşanmak, Geri Kalmamak, Zihnine Yerleşmek, İz Bırakmak, Güçlük Çekmemek, Güneş Doğmak, Söz Açmak, Tatlı Tatlı Konuşmak, İyice Süzmek, Körpecik Çocuk, Haklı Bulmak, Boşa Gitmek, Süzmek, Katıla Katıla Gülmek, Aklına Uymak, (Dünyada) Eşi Benzeri Olmamak, Dili Varmamak, (Bir) Baştan (Bir) Başa, Işık Akmak, Hissi Vermek, Gönül Açmak, Ferahlık Vermek, Başarı Kazanmak, (Haline) Dayanamamak, Hiçe İndirmek, Minnet Duymak, Aydınlanmak, Beşikten Mezara (Kadar), İbret Dersi Vermek, (Bir Düşünceye) Bağlı Kalmak, Mevkie Yücelmek, Geçim Güçlüğü İçinde Kalmak, Okula Verilmek, Dikkat Çekmek, Sevgi Göstermek, Vatan Sevgisi Aşılama, Düşüncüyü Benimsemek, (Bir Şeye) Anlam Katmak, Canlılık Kazandırmak, Derdi Bitmemek, Harp Açmak, Tehlikeye Düşmek, Zafer Kazanmak, Birlik Sağlamak, Usul Yerleşmek, Öğrenim Görmek, Üniversiteye Girmek, Ders Vermek, Bağımsızlık Kazanmak, Yol Bulmak, Tarihi Aydınlatmak, Tarihe Işık Tutmak, Tarihe Geçmek, Ülkü Edinmek, Birbirine Yaklaştırmak, Kardeş Etmek, Hayata Gözlerini Yummak, Öksüz Kalmak, Işık Saçmak, Acıyla Kıvrınmak, Yolu Aydınlatmak, Birbiri Ardından Gelmek, Okuyup Yetişmek, Fırsat Kazanmak, Önemli (Bir) Yer Tutmak, Şifa Bulmak, (Birini) İyi Etmek, Tıraşı Gelmek, Kulak Vermek, Kolaylık Aramak, İhtiyaç Gidermek, Uzak Kalmak, (Düşünce) Genişlemek, Anlaşma Yolu Bulmak, Taklidinden Doğmak, (Kendiliğinden) Çıkmak, Kapısını Açmak, Sevgisini Kazanmak, Yakından İlgilenmek, Camiye Çevrilmek, Müzeye Çevrilmek, Hayret Vermek, Adına Yapılmak, (Harika) Sayılmak, Derdini Dökmek, Başa Gelmek, Baştan Düşürüp Kuyruğa Baktırmak, Yüz Vermemek, Baş Koparmak, Ele Geçirmek, (Bir Şehirde) Oturmak, Adım Başı, (Sarayda) Oturmak, Rivayet Edilmek, Göz Kamaştırmak, (Bir) Baştan (Diğer) Başa, (Bir Şey) Haline Gelmek, Akla Gelmek, (Bir) Boydan (Bir) Boya, Hoşa Gitmek, İşgale Uğramak, El Ele Vermek, Mahrum Kalmak, Meslek Sahibi Olmak, Günü Boş Geçirmek, Faydalı Olmak, Emek Vermek, Fayda Görmek, Evladı Sayılmak, Kardeşlik Yoluna Çağırarak, Tövbe Bozmak, Boş Durmamak, Merak Sarmak, Bugüne Kalmak, (Anlayışı) Canlandırmak, Çizip Bozmak, Dalgınlığı Dağıtmak, Ferman Etmek, İrade Buyurmak, Zihni Meşgul Olmak, Yazıp Bozmak, Yazıp Karalamak, Uykuya Dalmak, Heyecan Uyandırmak, Hayra Yormak, Sebebini Kestirememek, Korkusunu Yenememek, Duyar Gibi Olmak, Hürmetle Selamlamak, Aydınlatmak, Rahatsız Etmek, İçine Emniyet Gelmek, Tarih Düşürmek, İçine Serin Sular Serpilmek, Ruhunu Aydınlıkla Doldurmak, Narh Koymak, Saniye Geçirmemek, Şüphe Gidermek, Geziye Çıkmak, Sınava Girmek, Fakülteye Girmek, İşine Yaramak, (Bir Konunun) Üzerinde Durmak, Kendini Göstermek,

Yetki Kazandırmak, Ün Kazanmak, Kültür Kazandırmak, Kültür Yaratmak, (Bir Kavramın) Anlayışını Yansıtmak, Kılıç Çekmek, Gönlüne Göre Vermek, Şaheser Yaratmak, Yola Çıkmak, Nasibini Aramak, Akşamlamak, (Güneş) Batmak, (Ortalık) Kararmak, Bacağı İşlemek, Boğazı İşlemek, Vadiye İnme, (Korkudan) Nefesi Çıkmamak, Ormana Dalmak, Sofraya Yanaşmak, Artığıyla Doymak, Nazar Etmek, Ayağına Göndermek, Çalışmaktan Elini Çekmek, Şimdiden Tezi Yok, Sıkıntı Çekmek, Açlık Basmak, (Eriyip) Süzülme, Aslan Kesilmek, Eli Kolu Tutmak, Artığıyla Geçinmek, Alakası Kalmamak, Gürültü Çıkarmak, Asayiş Bozulmak, Secdeye Kapanmak, İşler Tıkırında Gitmek, Vuku Bulmak, Huzuruna Girmek, Tehdit Etmek, Her Şeye Vakıf Olmak, Göz Süzme, İhtimal Vermek, Karar Vermek, Bardaktan Boşanırcasına Yağmak, Sel Almak, Aklını Başında Tutmak, Gürültü Koparmak, Maskarası Olmak, İşe Yaramamak, Zarar Getirmek, Yazık Olmak, Karşı Gelme, (Bir İçeceği) Yuvarlamak, Gel Zaman Git Zaman, Tımarhaneye Tıkılmak, Baş Göstermek, Yol Açmak, Zihinde Yer Etmek, Şekline Girmek, Meydana Gelme, Aklını Beğenme, Akıl Öğretme, İş Buyurmak, Kuyruğuna Basmak, İdare Etmek, Diyet Vermek, Huzuruna Çıkmak, Yemin Etmek, Alakasını Kesme, Gönlüne Hoş Gelme, (Birine) Varmak, Yardım Görmek, Davet Edilmek, Başının Üstünde Olmak, Etrafına Dizilmek, Önüne (Yemek) Koymak, Başını Ufka Dikme, Tehlike Sezme, Haber Vermek, Şekle Girmek, Emin Olmamak, Eser Kalmamak, Bahse Girmek, Emeği Berhava Olmak, İş Görmek, Toz Duman Kaldırmak, (Havanın) Açılması, Ağır Gelme, Vazife Görmek, Göz Zevkini Okşamak, Hasret Dindirmek, Dört Bir Yandan (Gelme), Ün Salmak, Yüzü Gülmek, Başta Gelme, Ayakları Altında Kalmak, Kalp Kırmak, Kalp Kazanmak, Hisleriyle Hareket Etmek, Maruz Kalmak, Terbiye Edilmek, Çocuk Yetiştirmek, Evi Beklemek, Kocaya Verilmek, Kardeş Sayılmak, Ceza Vermek, Aile Reisi, Üzerinde Kudreti Olmak, Haklar Sağlamak, Şeref Kazandırmak, Hoş Görmemek, Mevki Sağlamak, Temin Etmek, Tesiri Altında Kalmak, Yetki Tanınmak, Mevki Tanınmak, Hürmet Etmek, Üstün Tutmak, Egemenliği Altına Girmek, Elde Etmek, Hakkına Kavuşmak, Ortaya Atılmak, Göz Ucuyla Göstermek, Özür Dilemek

Atasözleri

Akıl yaşta değil; baştadır. Ağaç yaş iken eğilir. Ak akçe kara gün içindir Aman diyene kılıç çekilmez Allah herkesin gönlüne göre verir. Kara haber tez duyulur. Gülü seven dikenine katlanır. Yapmak güç, yıkmak kolaydır. Hünersiz adam meyvesiz ağaca benzer. İyi dost kara günde belli olur. İyiliğe iyilik her kişinin kârıdır; kötülüğe iyilik er kişinin kârıdır. Malını iyi sakla; komşunu hırsız tutma.	Sakla samanı, gelir zamanı. Sürüden ayrılan kuzuyu kurt kapar. Tatlı dil, yılanı deliğinden çıkarır. Kaçan balık büyük olur. Ayağını yorganına göre uzat. Huy canın altındadır; can çıkmayınca huy çıkmaz. Kel ilâç bilse kendi başına sürer. Kul ile Tanrı'nın arasına girilmez. Mızrak çuvala sığmaz. Misafir on kısmetle gelir; birini yer, dokuzunu bırakır. Öfke ile kalkan zarar ile oturur. Sayılı günler tez geçer. Sinek küçüktür; ama mide bulandırır.
--	--

Su uyur; düşman uyumaz. Adama dayanma ölür, duvara dayanma yıkılır. Ağlamayan çocuğa meme vermezler. Beş parmak bir değil. Gönül kimi severse güzel odur. Herkes kendi aklını beğenir. İki gönül bir olunca samanlık seyran olur. Kişi arkadaşından azar. Mal canın yongasıdır. Mum dibine ışık vermez. Yalan ile iman bir arada bulunmaz. Yarım hekim candan eder, yarım imam dinden eder.	Sütten ağzı yanan ayrıanı üfleyerek içer. Tembele iş buyur, sana akıl öğretsin. Tok iken yemek yiyen, mezarını dışıyla kazar. Uyuyan yılanın kuyruğuna basma. Davulun sesi uzaktan hoş gelir. Ürumesini bilmeyen köpek, sürüsüne kurt getirir. Yuvarlanan taş yosun tutmaz. Zararın neresinden dönülse kârdır. Zenginin malı züğürdün çenesini yorar. Züğürt olup düşünmektense uyuz olup kaşınmak yeğdir. Güneş balçıkla sıvanmaz. Para ile imanın kimde olduğu bilinmez. Öfke baldan tatlıdır.
Din	
Allah, Allah'a ısmarladık, Cennet, Tanrı, Şehit, Müslüman, Emanat-ı Mukaddese Peygamber, Tövbe etmek, Cenab-ı Hak, Tevekkül, Mübah, Secde, İman, İmam, Kul, Diyet, Şeyh, Şehit, Mevlit, Meshetmek, Selamet, İslamiyet, Göğün 7. Katı, Gün Ana, Ay Ata	
Yiyecek-İçecek	
Şiş kebabı, Salata, Pilav, Orta Şekerli Kahve, Amasya Elması, Fındık, Ayrın, Şerbet, Gazoz, Vişne Şurubu, Nargile, Bursa Şeftalisi, Yoğurt, Helva, Baklava, (Hünkâr) Beğendi, Zeytinyağlı yaprak dolması, Börek, Bulgur Pilav, Hoşaf	
Şehircilik ve Mimari	
Saray, Minare, Cami, Türbe, Müze, Sebil, Kapalı Çarşı, Şerefe, Mihrap, Minber, Hünkâr Mahfili, Kubbe, Mabet, Tapınak, Anıt, Abide, Kaplıca, Çeşme, Kervansaray, Sur, Han, Hamam, Kilise, Mahzen, Su Kemerleri, Sarnıç, Köşk, Yalı, Kuru, Hisar, Konak, Köprü, Mescit, İmaret, Darüşşifa, Topkapı Sarayı, Sultan Ahmet Camii, Ayasofya, Yeşil Cami, Ulu Cami, Emir Sultan Cami, Çemberli Taş, Topkapı Müzesi, Çinili Köşk, Boğaziçi Köprüsü, Rumeli Feneri, Anadolu Feneri, Rumeli Hisarı, Anadolu Hisarı, Süleymaniye Camii, Selimiye Camii, Şehzade Camii	
Ekonomi	
Kuruş, Lira, Akçe, Narh Koymak, İpek Böcekçiliği, Kumaş Dokuma, Kervansaray, Kervan	
Sanat	
Çini, Motif, Porselen, Minyatür	
Spor	
-	

Hande Ayten-Erhan Yeşilyurt
Tahir Nejat Gencan'ın "Türkçe Öğreniyorum" Adlı Kitabının Yabancılara Türkçe Öğretimi Açısından İncelenmesi

Vatan
Yurt sevgisi, Büyük Millet Meclisi, Kurtuluş Savaşı, Milli Mücadele, Büyük Taarruz, Başkomutan Mustafa Kemal, Sakarya Meydan Muharebesi, 1914 Cihan Savaşı, Çanakkale Muharebeleri, Osmanlı İmparatorluğu, Selçuklu Devleti, İnkılaplar, Cumhuriyet, Meşrutiyet, Orta Asya
Eğlence
Beyoğlu'nda gezmek, Emirgan'da çay içmek, Kanlıca'da yoğurt yemek, Boğaz'da Balık Yemek, Helva sohbetleri etmek, Davul zurna, Nikâh, Düğün
Gelenek-Görenek
Selamlamak, Fetih, Ferman, Nazar, Nişan Alameti, Kadına Verilen Önem
Eğitim
Medrese, Rüştüye, Harbiye, Harem, Enderun, Darülkurra, Muallim, Mektep
Tarih
Tarihî Kişiler: Başkomutan Mustafa Kemal Atatürk, I. Sultan Ahmet, Mimar Sedefkâr Mehmet Ağa, Namık Kemal, İbn-i Sina, Fatih Sultan Mehmet, Mevlana, III. Sultan Ahmet Seyyid Vehbi, Nasrettin Hoca, Mimar Sinan, Yavuz Sultan Selim, Ömer Hayyam İbn-i Batuta, Orhan Bey, Bilun Hatun, Ak Şemsettin, Molla Hüsrev, Molla Gûrani Kemalpaşazade, Nişancı Mehmet Paşa
Unvanlar: Fatih, Padişah, Hükümdar, Şehzade, Sultan, Vezir, Serdar, Hakan, Hatun, Kurmay Yüzbaşı, Paşa, Mareşal, Gazi, Su (Asker)
Askerî Eşyalar: Hançer, Kargı, Mızrak, Kadırga
Giyim
Kasket, Cübbe, Peçe, Çarşaf, Entari, Maşlah, Agel, Kefye, Esvap

Araştırmanın altıncı alt problemi olan "Türkçe Öğreniyorum adlı kitapta kültürel unsurlar nelerdir?" sorusuna dair bulgularda dil ile ilgili 294 deyim tespit edilmiştir. Bazı metinlerde (1, 2, 3, 4, 5, 10) deyim verilmemiştir. Tüm metinler değerlendirildiğinde 34, 35, 36, 46 ve 53. metinlerde deyimler daha fazla yer almıştır. Bu bilgiden hareketle metinlerde deyim kullanımının tarih konulu metinlerde arttığı gözlemlenmiştir. 50, 54 ve 55. metinlerde toplam 50 adet atasözü bulunmuştur.

Kültürel öğelerin diğer alt başlıklarında ise bulgular nicel olarak Din- 25, Yiyecek- İçecek- 20, Şehircilik ve Mimari- 50, Ekonomi- 8, Sanat-4, Gelenek Görenek- 6, Vatan- 15, Eğlence- 8, Spor- 0, Eğitim- 8, Tarih- 39 (Askerî Eşyalar 4-Unvanlar 14- Tarihî Kişiler 21), Giyim- 9 şeklinde sıralanmıştır.

Tahir Nejat Gencan'ın kültür aktarımında en fazla üzerinde durduğu alt ögenin şehircilik ve mimari olduğu görülür. Kitapta işlenen temalara ait bulgularda en fazla kullanılan temanın yerler, mekânlar teması olduğu ve Gencan'ın

öğretim hayatında İstanbul'un önemli bir yer tuttuğu bilgilerinden yola çıkılarak yazarın dil öğretimi yaparken aynı zamanda kültür aktarımı içerisinde turizmle ilgili bilgiler verdiği yorumu yapılabilir. Bununla beraber spor ögesinde bir bulgu tespit edilememiştir. Yazar mimari ve tarihe daha fazla önem vermiştir.

Türkçe Öğreniyorum Adlı Kitapta Ölçme ve Değerlendirmeye Yönelik Bulgular

Kitapta ölçme- değerlendirme ile ilgili ayrı bir kısım bulunmamaktadır. Ölçme- değerlendirme metin sonrası etkinlikler ile sınırlı kalmıştır. Bu durum kitabın konuşma becerisine yönelik olması ve konuşma becerisinin değerlendirilmesinde yüz yüze iletişimin gerekli olmasıyla açıklanabilir.

Türkçe Öğreniyorum Adlı Kitapta Hedef Kitleye Yönelik Bulgular

Kitabın iç kapak sayfasında hedef kitlenin yabancı uyruklu öğrenciler olduğu belirtilmiştir. Fakat öğretimin hangi kademesine yönelik olduğuna değinilmemiştir. Konuların işleniş şekli ve etkinlikler düşünüldüğünde öğrencilerin hazırbulunuşluk seviyelerinin yüksek olması gerekmektedir. Gencan'ın, İstanbul Üniversitesi Yabancı Diller Okulu'nda Türkçe dersleri vermesi ve metinlerin büyük bir kısmını kendi hazırlaması bu durumu anlamlı kılmaktadır.

SONUÇ

İncelenen kitapta dil bilgisi konuları tespit edilmiş ve 71 konu başlığına ulaşılmıştır. Yeşilyurt (2016), Osmanlı döneminde yazılan yabancılara Türkçe öğretimi kitaplarının bazılarında dil bilgisi konularının tamamının verildiğini bazılarında ise konuların az bir kısmının yer aldığını belirtmiştir. Cumhuriyet döneminde yazılan Türkçe Öğreniyorum adlı kitapta bazı dil bilgisi konularının öğretime daha az verilmiştir. Söz konusu çalışmalar bu bakımdan benzerdir. Arslan (2011), yabancı dil olarak Türkçe dil bilgisi öğretiminde temel düzey ders kitaplarında ses bilgisi konularını kaynaştırma ünsüzleri, ünsüz benzeşmesi, ünlü düşmesi, ünsüz yumuşaması; sözcük türlerini şahıs zamirleri, soru zamirleri, işaret zamirleri, belgisiz zamirler, dönüşlülük zamiri, pekiştirme sıfatları, durum ekleri, çokluk eki, iyelik ekleri, sayılar, sıfat yapan -ki, -DIktAn sonra edatı, yalın ve yönelme durumunu yöneten edatlar olarak belirlemiştir. Belirlenen konular bu araştırmada ulaşılan sonuçlar ile benzerdir fakat terminolojide farklılık bulunmaktadır. "Kendi" sözcüğü dönüşlülük zamiri olarak değil şahıs zamiri olarak yer almaktadır.

Bu araştırmanın konusunu oluşturan kitapta 13 metin türü ve 26 temaya rastlanmıştır. Gök (2017), yabancılara Türkçe öğretiminde metin seçimi konusuna değinmiş ve İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitapları, İzmir

Hande Ayten-Erhan Yeşilyurt
Tahir Nejat Gencan'ın "Türkçe Öğreniyorum" Adlı Kitabının Yabancılara Türkçe Öğretimi Açısından İncelenmesi

Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitapları, Hitit Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitapları ile Gazi Üniversitesi Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitapları'nda düzey arttıkça metin sayısı ve türünün de artmış olduğunu ifade etmiştir. Ayrıca metin türü olarak ilk düzeylerde daha çok diyalog ve tanıtım yazısı türünden yararlanıldığını belirtmiştir. Literatürde ve bu araştırmada metin türleri ve temalarla ilgili farklılıklar, hazırlanan kitapların kazanımlarının metin veya etkinlik üzerinden verilmesi farkıyla açıklanabilir. Gencan, kitabını seviyelere göre ayırmamıştır. Müstakil bir kitap içerisinde metinler kolaydan zora doğru ilerlerken metnin kapsamı etkinlikleri de belirlemiştir. Her metinde en az bir dil bilgisi konusu işleyen Gencan farklı metinlerde konuları pekiştirmek amaçlı tekrarlar yapmıştır. Bu konudaki farklılıklar kitapların kapsamlarıyla ilgilidir.

Metin altı sorularda konuşma becerisine yönelik kısa cevaplı soruların daha fazla kullanıldığı tespit edilmiştir. Oktay (2015), araştırmasında Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe Seti'nde bulunan metin altı sorularının toplam dağılımlarını incelemiştir. Buna göre bilgi basamağında 1047, kavrama basamağında 201, uygulama basamağında 93, analiz basamağında 62, değerlendirme basamağında 49 ve yaratıcılık basamağında ise 17 şeklinde olduğu sonucuna ulaşmıştır. Bu bağlamda metin altı sorularının en fazla bilgi basamağında, en az ise yaratıcılık basamağında yer aldığı söylenmiştir. Duru'nun ulaştığı sonuçlar Gencan'ın kitabında varılan sonuçlarla benzerdir. Bu çalışmada metinler temel beceriler ve soru tipleri çizgisinde incelenmiş ve en fazla kısa cevaplı yazma sorularının bulunduğu gözlemlenmiştir. Bu durum ders kitaplarında dil bilgisi birimlerinin öğretime ağırlık verildiği şeklinde yorumlanabilir.

Görsel öğeler 2'si resim ve 10'u fotoğraf olmak üzere 12 adet olup tümü siyah-beyaz özelliktedir. Arslan ve Gürdal (2012), kelime öğretime yönelik görsel ve işitsel öğretim yöntemlerini inceledikleri çalışmalarında flaş kartlarla, posterlerle ve sözlüklerle kelime öğretim yöntemlerinden bahsetmişlerdir. Yabancılara Türkçe öğretenler ve öğrenenler için görsel materyallerin vazgeçilmez olduğunu belirttikleri aynı çalışmada Dilset yayınlardan çıkan Ebru Ders Kitabı 1, Gökkuşluğu Ders Kitapları, Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe Ders ve Çalışma Kitabı gibi kaynak kitaplardan flaş kart, poster ve etkileşimli Türkçe öğretimi uygulamaları örnekleri vermişlerdir. Tahir Nejat Gencan'ın kitabında kullanılan 12 görselin niteliği kitabın geneli ve metinler için yetersiz kalmaktadır. Bu bakımdan literatürdeki çalışmalar ile bu araştırmanın sonucu tutarlı değildir. Gencan'ın kitabını hazırladığı 70'li yılların materyal tasarım anlayışı ve teknoloji kullanımı göz önüne alındığında bu durum doğal karşılanabilir.

Kültürel unsurla ilgili dil alt başlığında 294 deyim ve 50 atasözü tespit edilmiştir. Diğer alt başlıklara ait unsurlar ise Din- 25, Yiyecek-İçecek- 20, Şehircilik ve Mimari- 50, Ekonomi- 8, Sanat- 4, Gelenek Görenek- 6, Vatan-

15, Eğlence- 8, Spor- 0, Eğitim- 8, Tarih- 39, Giyim- 9 şeklinde tespit edilmiştir. Bayraktar (2015), kültür kavramını yaşam kültürü içinde evrensel ve milli olmak üzere iki boyutta değerlendirmiş ve Yeni Hitit 1 Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı'nda kültür unsurlarını incelemiştir. Bayraktar, evrensel boyutun daha ön planda olduğu ve toplumumuza ait kültürel unsurlara yeterince yer verilmediği sonucuna ulaşmıştır. Tahir Nejat Gencan'ın kitabında ise topluma ait kültürel değerlerin verilmesine özen gösterilmiştir.

Köse (2008), Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde sınavların hazırlanması ve uygulanmasıyla ilgili çalışmasında Avrupa Konseyi Yabancı Diller Ortak Başvuru Metni'ndeki sınavlarla ilgili bölüm üzerinde durmuştur. Buna göre sınavların temel unsuru olan metin seçimi, bireylerin dil düzeyi ve düzeylere ait söz varlığı ile orantılı olmalıdır. Türkçe Öğreniyorum adlı kitapta ölçme ve değerlendirme metin altı sorularla sınırlı kalmıştır. Bu durum konuşma becerisine ağırlık verilen kitapta konuşma becerisinin yüz yüze değerlendirmeye dayalı olması ve dil bilgisi etkinliklerine önem verilmesiyle açıklanabilir.

Türkçe Öğreniyorum adlı kitabın iç kapak sayfasında hedef kitlenin yabancı uyruklu öğrenciler olduğu belirtilmektedir. Resmi kurumlarda okutulan Gazi Üniversitesi - Yabancılar İçin Türkçe, Ankara Üniversitesi-Yeni Hitit Serisi Yabancılar İçin Türkçe Dersleri gibi ders kitaplarının temel, orta ve ileri seviye olarak tasnif edildiği görülmektedir. Tahir Nejat Gencan, kitabında bu tarz bir tasnife başvurmamıştır. Konular kolaydan zora doğru ilerlese de kitap kendi içerisinde tutarsızlık göstermektedir. Hedef kitleye göre düzeylere ayrılmayan kitap en baştan tek bir kitap halinde planlanıp hazırlanmıştır.

ÖNERİLER

1. Yabancılar Türkçe öğretimi ders kitaplarında hangi dil bilgisi konularının nasıl öğretileceğine dair müstakil çalışmaların artması gerekmektedir. Bu çalışmalar çerçevesinde ortak bir yol çizilip ders kitaplarında ortak ve tutarlı bir dil öğretim süreci sağlanmalıdır.
2. Ders kitapları set olarak hazırlanacaksa düzeylere göre metin türleri ve temalar birbirine paralel fakat yoğunlaştırılmış biçimde ilerlemelidir. Tek bir kitap halinde hazırlanması durumunda her metin türünden en az bir örnek verilmelidir.
3. Ders kitaplarında metin altı sorularının soru tipleri dil becerilerinin tamamına hitap ederek bir bütünlük oluşturacak şekilde seçilmelidir. Bu bütünlük, hazırlanan kitabın karakteristik özelliğini simgeleyecek biçimde tüm metin altı sorularda geçerli olmalıdır. Metinlere göre metin altı sorularda hitap edilen beceriler eşit olmalıdır.

4.Ders kitaplarında kullanılacak görseller ilgili amaçları destekleyecek nitelikte, hayal gücünü zenginleştiren görsellerden seçilmelidir. Görseller konunun dışına taşmamalı ve metni kapsamalıdır.

5.Ders kitaplarında dil becerilerinin öğretimi birbirinden kopuk olmamalıdır. Konu işlenişinde dil becerileri arasındaki denge oluşturulmalıdır. Bunun için metin ve metin altı soruların seçimi önem taşımaktadır. Ders kitaplarında dil becerilerinin tamamına hitap edecek nitelik ve sayıda sorular yer almalıdır.

6.Ders kitaplarında kültür aktarımı alt öğeleri önceden belirlenmeli ve alt öğeler arasında yüksek düzeyde fark olmamalıdır. Metin düzeyinde mümkün olmazsa bile kitabın geneli düşünülmelidir ve alt öğeler arasında denge sağlanmalıdır.

7.Ders kitaplarında metne hazırlık soruları, metin altı sorular ve dil bilgisi etkinlikleri dışında öz değerlendirme soruları ve ünite sonunda, üniteyi kapsayan örnek bir sınav bulundurulmalıdır. Bu sınavlar bireylere öz değerlendirme yaparken fikir sağlaması açısından yararlı olacaktır.

8.Ders kitapları kur seviyelerine göre isimlendirilmektedir. Konular basitten karmaşığa ve kolaydan zora doğru ilerlemektedir. Farklı yaş gruplarında öğretim yapılması gerektiğinde temel düzeydeki bir ders kitabı dahi küçük yaş gruplarına ağır gelebilir. Yaş düzeylerine göre ders kitapları yine kendi içerisinde kurlara ayrılmalıdır. Böylelikle ilk başta yabancı bir dili öğrenme kaygısı azalacaktır. Ayrıca bu alanda yapılan kitap inceleme çalışmaları için farklı ölçütler gerektireceğinden daha ayrıntılı çalışmalara vesile olacaktır.

KAYNAKLAR

- Açık, F. (2011). Türkçe Öğretimi Üzerine Yabancı Yazarların Hazırladığı Ders Kitaplarında Söz Dağarcığı ve Kültürel Unsurlar: A Practical Grammar Of The Turkish Language, Turkish Literary Reader ve Gramatika Turetskogo Yazıka Örneklemelerinde. *Muğla Üniversitesi IV. Uluslararası Dünya Dili Türkçe Sempozyumu*, 22-24 Aralık, Muğla.
- Arslan, M. (2011). *Yabancılara Türkçe Öğretim Kılavuzu Temel Seviye*. Ankara: Nobel Akademi Yayıncılık.
- Arslan, M. ve Gürdal A. (2012). Yabancılara Görsel Ve İşitsel Araçlarla Türkçe Kelime Öğretim Yöntemi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 20 (1), 255-270.
- Bayraktar, S. (2015). Yeni Hitit 1 Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabının Kültür Aktarımı Açısından İncelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Yabancı Dil Olarak Türkçe Araştırmaları Dergisi*, 2, 7-23.
- Demirel, Ö. (2007). *Yabancı Dil Öğretimi*. Ankara: Pegem A Yayınları.

- Gencan, T. N. (1976). *Türkçe Öğreniyorum*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Rektörlüğü Yabancı Diller Okulu Yayınları.
- Gök, B. (2017). *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Metin Seçimi*. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- İnayet, A. (2008). Hanyu Wailaici Cidian'a (HWC) Göre Çinceye Geçen Türkçe Kelimeler Üzerine. *Turkish Studies International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 3 (1), 278-295.
- Karasar, N. (2017). *Bilimsel Araştırma Yöntemi Kavramlar İlkeler Teknikler*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Köse, D. (2008). Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Sınavların Hazırlanması ve Uygulanması. *Dil Dergisi*, 139, 36-47.
- MEB Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı Çeviri Komisyonu. (2001). *Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni Öğrenme-Öğretme-Değerlendirme*. Ankara: Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı Yayınları.
- Oktay, M. R. (2015). *Yabancılar Türkçe Öğretimi Ders Kitaplarındaki Metin Altı Sorularının Bloom Taksonomisi'ndeki Bilişsel Düzeyler Açısından İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Başkent Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Şen, Ü. (2019). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimine Genel Bir Bakış. Ü. Şen, (Ed.), *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi* içinde (1-22). Ankara: Pegem Akademi.
- Tuna, O. N. (1990). *Sümer Ve Türk Dillerinin Tarihi İlgisi ile Türk Dilinin Yaşı Meselesi*. Ankara: TDK Yayınları.
- Yeşilyurt, E. (2015). *Osmanlı Döneminde İngilizlere Türkçe Öğretimi*. Doktora Tezi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Yeşilyurt, E. (2016). Osmanlı Döneminde İngilizlere Türkçe Öğretmek Amacıyla Yazılan Kitapların Dil Öğretimi Açısından Değerlendirilmesi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 4 (3), 277-294.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2013). *Sosyal Bilimlerde Nitel Tarama Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.